Forarbejde om, hvordan man kan undersøge børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i dagtilbud

Notat 3 - Tre designmodeller

VIVE

EVA DANMARKS EVALUERINGSINSTITUT

INDHOLD

Forarbejde om, hvordan man kan undersøge børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i dagtilbud

1	Indledning	5
1.1	Baggrund	5
1.2	Formål med notat 3	6
1.3	Kort om notatets indhold	6
2	Design med SEAM	10
2.1	Designmodel	10
2.2	Muligheder og begrænsninger	15
2.3	Økonomi	17
3	Designmodel med Børnemosaikker	18
3.1	Designmodel	18
3.2	Muligheder og begrænsninger	22
3.3	Økonomi	23
4	Design med spørgeskema til personale	24
4.1	Designmodel	24
4.2	Muligheder og begrænsninger	28

4.3 Økonomi 29

5 Konstitutive virkninger 30

5.1 Særligt for designmodel med SEAM 30

5.2 Særligt for designmodel med Børnemosaikker 31

5.3 Særligt for designmodel med spørgeskema 31

Appendiks A – Litteraturliste 32

Appendiks B – SEAM - Budget og tidsplan 34

Appendiks C – Børnemosaikker - Budget og tidsplan 35

Appendiks D – Spørgeskema - Budget og tidsplan 36

1 Indledning

1.1 Baggrund

Det fremgår af Aftale om kommunernes økonomi 2023, at regeringen og KL er enige om løbende at følge udviklingen af kvalitet i dagtilbud. Det fremgår, at der igangsættes en kvalitetsundersøgelse på dagtilbudsområdet, der tager afsæt i den styrkede pædagogiske læreplan (herefter SPL), den danske dagtilbudstradition og relevante data.

Børne- og undervisningsministeren har besluttet, at der – i forbindelse med undersøgelsen af kvalitet i dagtilbud – skal udarbejdes et forarbejde om, hvordan børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i dagtilbud kan undersøges.

Arbejdsgruppen for undersøgelse af kvalitet i dagtilbud har tidligere – på baggrund af input fra den videnskabelige referencegruppe – peget på, at det særligt er børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, mens de er i dagtilbud, der er interessant, og ikke som udgangspunkt, hvordan det går dem senere.

Formålet med forarbejdet er at tilvejebringe et fælles vidensgrundlag, som kan danne afsæt for, at Børne- og Undervisningsministeriet kan tage stilling til, *om* den nationale undersøgelse af kvalitet i dagtilbud på 3-5-årsområdet skal suppleres med en undersøgelse af børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i dagtilbud. Desuden undersøges det, *hvordan* en eventuel tillægsundersøgelse kan designes, så den i givet fald kan gennemføres parallelt med den resterende kvalitetsundersøgelse og inden for den afsatte økonomiske ramme på op til 1,1 mio. kr.

1.1.1 Overordnet model for kvalitetsundersøgelsen, inkl. trivselsundersøgelsen

En evt. tillægsundersøgelse vil være en del af den samlede undersøgelse af kvalitet i dagtilbud på 3-5-årige som illustreret i figuren nedenfor.

Figur 1.1
Overordnet model for kvalitetsundersøgelsen, inkl. evt. tillægsundersøgelse

1.2 Formål med notat 3

Dette notat er sidste notat ud af tre notater i forarbejdet. Notatet samler op på forarbejdet og præsenterer tre konkrete designmodeller. Formålet er, at notat 3 udgør det endelige afsæt for, at Børne- og Undervisningsministeriet kan træffe afgørelse om, hvorvidt og hvordan der skal gennemføres en tillægsundersøgelse om børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i dagtilbud i sammenhæng med den nationale undersøgelse af kvalitet i dagtilbud for 3-5-årige.

Sådan har vi gjort

Formålet med de tre notater er, at der fra notat til notat foretages en udvælgelse og konkretisering af mulige design for en evt. undersøgelse af børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Notat 1 indeholder en bred, overordnet beskrivelse af mulige tilgange og metoder til en evt. undersøgelse. Med afsæt i drøftelser med en videnskabelig referencegruppe og en arbejdsgruppe har ministeriet udvalgt metoder og tilgange, der behandles mere detaljeret i notat 2 og konkretiseres yderligere i notat 3. Ved udarbejdelsen af de tre designmodeller i dette notat har Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (VIVE) og Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) således taget afsæt i det forudgående forarbejde, som er beskrevet i notat 1 og 2, samt tilstræbt at imødekomme input fra den videnskabelige referencegruppe samt ønsker og spørgsmål fra Børne- og Undervisningsministeriet og den arbejdsgruppe, ministeriet har knyttet til projektet.

1.3 Kort om notatets indhold

I notatet præsenteres tre konkrete designmodeller. To af designmodellerne, hhv. SEAM og Børnemosaikker, har tidligere været behandlet i notat 2. Den tredje designmodel, Spørgeskema til pædagogisk personale, er en ny model efter ønske fra Børne- og Undervisningsministeriet på baggrund af drøftelsen af notat 2. Designmodellen med spørgeskema til pædagogisk personale præsenteres i notatet her, men ikke i samme detaljegrad som de to øvrige designmodeller, som det har været muligt at udfolde yderligere med afsæt i arbejdet omkring notat 2.

Tabel 1.1
Oversigt over tre designmodeller

	SEAM-design	Børnemosaik-design	Spørgeskema-design
Fokus	Dimensioner af børns trivsel og socioemotionel udvikling	Børns oplevelse af deres hverdag i dagtilbud ift. trivsel og relationer	Fastlægges. Viden om, børnegruppernes trivsel, jf. personalets vurderinger og oplevelser
Informant	Pædagogisk personale	Børn	Pædagogisk personale
Dataindsamler	Pædagogisk personale/VIVE og EVA	VIVE og EVA. Pædagogisk personale i understøttende rolle	Pædagogisk personale/VIVE og EVA
Datagrundlag	SEAM-data fra ca. 200 stuer vedr. ca. 4.000 børn. 10 interview med personale fra ca. 20 stuer fordelt på 10 institutioner.	Børnemosaik data fra ca. 20 stuer vedr. ca. 40 børn. Observationer med afsæt i børneperspektiver på ca. 20 stuer.	Spørgeskemadata fra ca. 200 stuer. 14 interview med personale på 14 stuer fordelt på 7 daginstitutioner.
Videnstype	Statistisk generaliserbar viden om danske børns socioemotionelle udvikling i dagtilbud for 3-5-årige. Kvalitative perspektiver fra personalet vedr. deres vurdering af børns trivsel og sociale relationer samt evt. anvendelse af redskabet SEAM.	Analytisk generaliserbar viden om børns perspektiver på forhold i hverdagen, der har betydning for deres trivsel og relationer. Kvalitative observationer vedr. børns hverdag ift. trivsel og relationer i hverdagen.	Kvantificerbar viden om det pædagogiske personales oplevelse af trivsel og relationer i børnegrupperne i dagtilbud for 3-5-årige. Kvalitative perspektiver fra personalet vedr. deres oplevelser af trivsel og relationer i børnegruppen.
Målgruppe for viden	Interessenter på nationalt niveau, chefer og konsulenter i forvaltningen. Undersøgelsen vil i mindre grad være direkte anvendelig lokalt for ledere og pædagogisk personale.	Interessenter på nationalt niveau, chefer og konsulenter i forvaltningen. Ledere og pædagogisk personale vil desuden kunne anvende viden fra denne undersøgelse til udvikling af deres praksis omkring inddragelse af børn samt udvikling af de pædagogiske læringsmiljøer.	Interessenter på nationalt niveau, chefer og konsulenter i forvaltningen. Ledere og pædagogisk personale vil desuden kunne anvende viden fra denne undersøgelse til inspiration for praksis omkring understøttelse af børnefællesskaber og børns deltagelsesmuligheder.
Sammenhængsanalyser	Foreløbige analyser peger på, at stikprøven med 100 institutioner ikke giver tilstrækkelig styrke til at kunne garantere mulighed for sammenhængsanalyser. Afhængig af styrken i sammenhæng mv. kan det vise sig, at nogle analyser vil være mulige.	Ikke relevant med kvalitativt design. Det vil være muligt kvalitativt at sammenholde børneperspektiver over for, hvad personale og KIDS udpeger som væsentlige forhold i hverdagen for børns trivsel og relationer.	Foreløbige analyser peger på, at stikprøve med 100 institutioner ikke giver tilstrækkelig styrke til at kunne garantere mulighed for sammenhængsanalyser. Afhængig af styrken i sammenhæng mv. kan det vise sig at nogle analyser vil være mulige.
Fordele	Kan give national indsigt i børns trivsel og sociale udvikling. Relativt veldokumenteret redskab. Den danske ver-	Giver kvalitativ indsigt i forhold, der har betydning for børns oplevelse af deres hverdag i dagtilbud ift. trivsel og relationer.	Kan give national indsigt i personalets oplevelse af børnegruppernes trivsel og relationer.

	SEAM-design	Børnemosaik-design	Spørgeskema-design
	sion af redskabet er pilottestet og normrefereret. Den danske tilpasning er valideret af en ekspertgruppe samt via kvalitative undersøgelser. Redskabet er tidligere anvendt blandt målgruppen med høj svarprocent. Det understøtter et tidligere dansk kvalitativt studie, der viser, at redskabet vurderes positivt af pædagogiske personale.	Børnenes perspektiver på forhold i hverdagen, der har betydning for deres trivsel og relationer supplerer perspektiver fra kvalitetsundersøgelsen ift. hhv. personalets perspektiver og data fra KIDS-observationer. Overensstemmelse med den styrkede pædagogiske læreplan. Tilgangen er anvendt i undersøgelser og anvendes også i flere kommuner i udvikling af pædagogiske læringsmiljøer. Kræver færre personaleressourcer at gennemføre end øvrige designmodeller.	Personalets perspektiv på trivsel og relationer supplerer KIDS-observationer. Muligt at udvikle skema i tråd med den styrkede pædagogiske læreplan. Potentiale for, at dataindsamling kan bruges som afsæt for pædagogisk drøftelse i personalegruppen og dermed potentielt bidrage til kvalitetsudvikling i de deltagende dagtilbud. Mindre ressourcekrævende for personalet end at udfylde et skema for hvert barn. Anvendt tid på stuemøde kan have konkret pædagogisk værdi ift. refleksion over egen praksis.
Ulemper	SEAM kræver, at personalet anvender tid til at vurdere hvert barn i børnegruppen på alle items i SEAM (ca. 10 min. pr. barn i gennemsnit). Varierende perspektiver på graden af overensstemmelse med den styrkede pædagogiske læreplan. Omfattet af ophavsret.	Giver ikke national viden om, hvordan danske børns trivsel og relationer er. Undersøgelsen vil muligvis bekræfte eksisterende viden, men har potentiale til at bidrage med ny viden qua bredere fokus og større datagrundlag.	Personalet skal på hver stue afsætte tid på ét stuemøde + tid til at besvare ét spørgeskema pr. stue. Viden på gruppeniveau er mindre præcis end viden om hvert enkelt barn. Tilgangen giver ikke ét samlet mål for trivsel og relationer, men en række spørgsmål, som afrapporteres hver for sig. Lavt n giver relativt stor statistisk usikkerhed. Redskabet er ikke valideret.
Estimeret økonomi	Ca. 1,75 mio.	Ca. 1,7 mio.	Ca. 2,0 mio.

1.3.1 Økonomi

1,1 mio. kr. af det oprindelige og samlede budget for kvalitetsundersøgelsen er forhåndsreserveret til en eventuel undersøgelse af børns trivsel, udvikling, læring og dannelse i dagtilbud med fokus på de 3-5-årige. På baggrund af forarbejdet vurderer VIVE og EVA, at en eventuel tillægsundersøgelse ikke kan gennemføres inden for den på forhånd reserverede ramme. Det er bl.a. hensyn til at sikre metodisk soliditet, imødekomme ønsker og opmærksomhedspunkter fra den videnskabelige referencegruppe, fx vedr. at sikre repræsentativitet, sikre grundige analyser og formidling af børns perspektiver, inddrage personalets perspektiver samt understøtte behovet for fortsat tæt samarbejde og inddragelse af eksperter, interessenter og ministeriet, der gør, at undersøgelsen ikke kan

gennemføres inden for den reserverede ramme. Det estimerede budget for hver designmodel afspejler disse hensyn og ligger mellem ca. 1,7 og 2,0 mio.

1.3.2 Tidsplan

Uanset designmodel gennemføres store dele af tillægsundersøgelsen samtidig med kvalitetsundersøgelsen. Det er en mulighed, at analyser og afrapportering gennemføres forskudt af kvalitetsundersøgelsen. Argumenterne for en forskydning er dels at imødekomme perspektiver fra interessenter om at bibeholde den samme model for formidling af resultater fra første del af kvalitetsundersøgelsen til næste del, dels fordi nogle af designmodeller lægger op til en forskydning i dataindsamling, fx for at kunne sample på kvalitetsvurderinger. Yderligere er et argument for forskydning af analyse og afrapportering hensyn til kapacitet i projektteamet hos VIVE og EVA. Der er også argumenter for en samlet formidling, fx at børnenes perspektiver ikke afrapporteres som en løsrevet undersøgelse, men formidles som perspektiver på samme måde som personalets perspektiver. Vælges sidstnævnte, kan det have betydning for det samlede offentliggørelsestidspunkt. Overordnede tidsplaner for de tre designmodeller findes i hhv. appendiks B, C, D.

Idé om udvikling af nyt dansk instrument

Foruden de tre præsenterede designmodeller har der i sidste fase af forarbejdet i drøftelser med den videnskabelige referencegruppe været rejst en idé om at udvikle et nyt instrument til at vurdere det enkelte barns trivsel og sociale relationer. Udviklingen af et sådan instrument er en stor og længerevarende opgave, der kræver systematisk udviklingsarbejde, valideringsundersøgelser og dokumentation i overensstemmelse med den videnskabelige praksis for udvikling af pædagogiske måleredskaber. Det ligger derfor væsentligt uden for den nuværende tids- og budgetrammen for både forarbejdet og den nationale kvalitetsundersøgelse. I det tilfælde, at der i fremtiden er interesse for at udvikle et sådan instrument, beskrives det kort for hver af de tre designmodeller, hvorvidt viden fra en evt. undersøgelse kan bidrage til udvikling af et nyt instrument på sigt.

2 Design med SEAM

VIVE og EVA er af Børne- og Undervisningsministeriet på baggrund af det foregående forarbejde blevet bedt om at udfolde, hvordan børns trivsel, læring, udvikling og dannelse kan undersøges kvantitativt med redskabet SEAM. I dette kapitel præsenteres VIVE og EVA's forslag til et konkret design.

2.1 Designmodel

Aspekter inden for børns trivsel og sociale relationer kan undersøges kvantitativt med observationsredskabet SEAM Pædagog – Social-Emotional Assessment/Evaluation Measure (Squires et al., 2014; Squires et al., 2017). I dette kapitel præsenteres VIVE og EVA's forslag til et konkret design.

2.1.1 Undersøgelsens fokus og undersøgelsesspørgsmål

SEAM er et redskab til at vurdere børns socioemotionelle trivsel og udvikling. Redskabet er et observationsredskab og består af spørgeskemaer målrettet forskellige aldersgrupper og respondentgrupper samt en vejledning.[1] En undersøgelse med SEAM vil bidrage med viden om børns trivsel og socioemotionelle udvikling inden for ti adfærdsdomæner ift. to overordnede dimensioner: 1) empati (EM) samt 2) selvregulering og samarbejde (SESAM), jf. nedenstående boks.

Undersøgelsen vil besvare spørgsmålet: Hvordan er trivslen og den socioemtionelle udvikling inden for udvalgte domæner blandt børn i en repræsentativ stikprøve af børnehaver?

1 Redskabet omfatter skemaer til aldersgrupperne 2-17 måneder, 18-35 måneder og tre år til skolestart. Et skema udfyldes af barnets pædagog (SEAM Pædagog), mens et andet udfyldes af dets forældre (SEAM Forældre). Skemaerne indeholder de samme udsagn, men pædagogskemaerne er udstyret med aldersanvisninger for, hvornår den pågældende adfærd forventes at optræde. Redskabet omfatter derudover et familieskema (SEAM Familieprofil), som forældrene kan udfylde om deres egen rolle ift. barnets udvikling. I undersøgelsen foreslås udelukkende at anvende skema, der udfyldes af barnets pædagog.

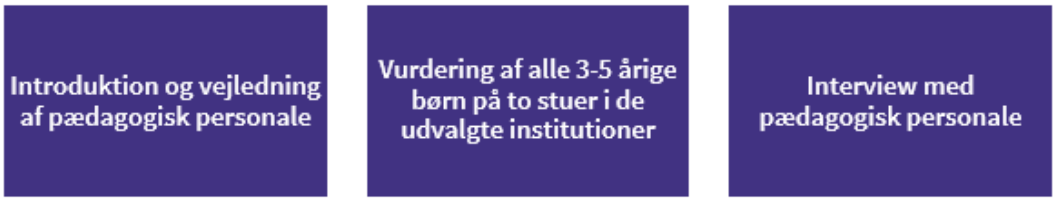
Tabel 2.1
Adfærdsdomæner i SEAM

Redskabet belyser børns trivsel og sociale udvikling inden for ti domæner:	
• Barnet bidrager aktivt til positive relationer.	• Barnet viser selvstændighed.
• Barnet udtrykker flere forskellige følelser.	• Barnet har en positiv selvopfattelse.
• Barnet kan regulere sine følelsesmæssige udtryk.	• Barnet fokuserer sin opmærksomhed og regulerer sit aktivitetsniveau.
• Barnet reagerer empatisk ift. andre.	• Barnet samarbejder omkring daglige rutiner og krav.
• Barnet indgår i og engagerer sig i aktivitet med andre.	• Barnet viser en række adaptive færdigheder.

2.1.2 Undersøgelsens delelementer

Med redskabet SEAM gennemføres en vurdering af alle børn på to stuer i alle 100 daginstitutioner, som indgår i den repræsentative stikprøve, som indgår i udtrækket til den nationale undersøgelse af kvalitet i dagtilbud for 3-5-årige.

Figur 2.1
Overblik over elementer i undersøgelse med SEAM

1-2 pædagoger for hver deltagende stue foretager SEAM vurderinger af alle 3-5-årige børn på stuen. Det forventes, at pædagoger i snit bruger 10 min pr. vurdering. De første vurderinger vil tage længere tid, de sidste vil tage kortere (Sjö, 2023). Gennemførsel af vurderingen kræver ingen særlig certificering ud over en kort introduktion, der skal læses. VIVE og EVA vurderer imidlertid, at det vil kunne styrke undersøgelsens validitet at tilbyde pædagogerne mulighed for at deltage i en kortfattet introduktion til redskabet i form af et webinar, hvor pædagogerne får mulighed for at stille supplerende spørgsmål. I en undersøgelse af en kompetenceudviklingsindsats i dagplejen har dagplejere gennemført SEAM-vurderinger af børn i deres dagplejegruppe. Forfatterne vurderer, at dagplejerne i indsatsgruppen gennemfører retvisende målinger af børnene (Jensen m.fl., 2024). På denne baggrund kunne det i tilfælde, hvor der ikke er pædagoger på stuen, også være en mulighed at lade andet pædagogisk personale end pædagoger bidrage til dataindsamlingen, i den udstræk-

ning at de har et godt kendskab til børnegruppen. Hogrefe Psykologisk Forlag, der har rettighederne til SEAM, bekræfter, at pædagogisk personale uden en pædagogfaglig uddannelse kan anvende redskabet.

Forlaget har ikke it-understøttet SEAM. Men det er erfaringen fra andre undersøgelser, at spørgerammen relativt nemt kan sættes op i surveyprogrammer, så pædagogerne kan foretage vurderingerne digitalt, eksempelvis ved anvendelse af PC eller tablet.

Dataindsamlingen med SEAM kan med fordel foregå i samme periode som dataindsamling med KIDS om de pædagogiske læringsmiljøer og data vedrørende børnenes socioøkonomiske baggrund.

Interview med udvalgt personale

Vi foreslår, at indsamling af data med SEAM suppleres af interview med personalet om deres vurderinger, med henblik på dels at bidrage med nuancer, refleksioner og kvalitative billeder på børnegruppens socioemotionelle trivsel og udvikling, dels at bidrage med indsigt i, hvad der ligger bag besvarelserne.

Undersøgelsen gennemføres som online-interview i institutioner, der ikke allerede indgår i dobbeltobservationer og interview i forbindelse med kvalitetsundersøgelsen. I interviewene vil det i modsætning til de andre interview om kvalitet være muligt at spørge ind til konkrete besvarelser, da personalet i modsætningen til i kvalitetsundersøgelsen allerede har kendskab til besvarelserne.

2.1.3 Udvælgelse og repræsentativitet

Udvælgelse af de børn, der indgår i undersøgelsen, følger, som beskrevet ovenfor, udvælgelsen af daginstitutioner til en national stikprøve (100 daginstitutioner med to stuer i hver institution, svarende til ca. 4.000 børn), der er repræsentativ, for så vidt angår børnenes socioøkonomiske baggrund og dagtilbudstype, jf. VIVE og EVA's tilbud på gennemførelse af en national undersøgelse af kvalitet i dagtilbud.

Det er erfaringen fra andre undersøgelser, at det er vanskeligere at rekruttere borgere med en svagere socioøkonomisk baggrund til deltagelse i undersøgelser og forskning end andre befolkningsgrupper. Det er på den baggrund VIVE og EVA's vurdering, at der vil være behov for solid information til forældre og pædagoger om undersøgelsen, særligt fordi der er tale om information om hvert enkelt barns socioemotionelle udvikling.

Vi foreslår, at interviewundersøgelsen gennemføres som et interview i ti af de deltagende daginstitutioner med deltagelse af personale fra hver af de to stuer i institutionen. Institutionerne udvælges, så der er variation ift. geografi, socioøkonomi i børnegrundlag samt kvalitetsvurdering, således at der indgår børn fra daginstitutioner med såvel ringe som god kvalitet.[2]

2.1.4 Analysestrategi

Der vil kunne gennemføres forskellige typer af analyser med data fra SEAM-vurderinger af børn i de udvalgte dagtilbud. Disse beskrives herunder:

Deskriptive analyser

Vurderingerne af børnenes trivsel og sociale udvikling inden for de to overordnede dimensioner: 1) empati (EM) samt 2) selvregulering og samarbejde (SESAM) kan præsenteres i en overordnet deskriptiv analyse.

Som nævnt ovenfor er der er etableret et dansk normreferencegrundlag for SEAM Pædagog (Squires et al., 2017).[3] I den nationale kvalitetsundersøgelses kontekst betyder det, at det vil være muligt at indplacere undersøgelsens resultater ift. normgrundlaget og altså se, hvorvidt børn i stikprøven eksempelvis ligger højt eller lavt sammenholdt med den danske norm for børn i aldersgruppen.

Registerbaserede undersøgelser

Data på børneniveau kan anvendes til evt. senere registerbaserede undersøgelser, hvor data kombineres med andre data om barnet, eksempelvis data fra trivselsvurderinger i grundskolen. Endvidere kan mulighederne for at foretage sammenhængsanalyser af vurderinger med SEAM med registerbaserede data om børnenes socioøkonomiske baggrund afsøges.

Sammenhængsanalyser med data om rammeforhold og pædagogisk læringsmiljø

Sammenhængsanalyser er analyser, der undersøger evt. sammenhænge mellem enten rammeforhold ved de undersøgte institutioner eller det pædagogiske læringsmiljøs kvalitet målt ved KIDS.

Ved en vurdering af, hvorvidt der kan gennemføres sammenhængsanalyser, er et væsentligt spørgsmål, om der er tilstrækkeligt mange observationer til, at en evt. forskel kan identificeres som signifikant. Det betegnes den statistiske styrke. Statistisk styrke er sandsynligheden for at konkludere, at en observeret forskel ikke blot skyldes tilfældigheder. En højere præcision i måleredskabet, flere deltagende børn og børnehavestuer eller større forskelle i gennemsnitlig trivsel i børnegrupperne mellem stuer fører til en større statistisk styrke. Generelt anbefales det at have en statistisk

2 Når vi vil sikre spredning i kvalitet i læringsmiljøerne, betyder det, at de enkelte daginstitutioner først kan udvælges, efter vi har en stor del af kvalitetsvurderingerne i hus. Det er dog EVA og VIVE's vurdering, at det er en væsentligt parameter. Derudover har det i en kvalitativ undersøgelse mindre betydning, at der er en tidslig forskydning i dataindsamling på læringsmiljøkvalitet og børneperspektiver. Det skyldes, at der ikke skal laves sammenhængsanalyser, hvor det er vigtigt, at data er indhentet samtidig.

3 Når et redskab til at vurdere socioemotionel udvikling er standardiseret, betyder det, at det er blevet testet og valideret på en repræsentativ stikprøve af mennesker inden for den relevante population eller aldersgruppe. Standardisering indebærer normalt, at redskabet er blevet anvendt på et tilstrækkeligt antal deltagere, og at normreferencedata er blevet etableret.

styrke på mindst 80 %, for at en undersøgelse iværksættes.[4] VIVE og EVA har gennemført beregninger, der peger i retning af, at der med den ovenfor beskrevne stikprøve ikke vil være tilstrækkelig statistisk styrke til, at en evt. forskel kan identificeres som signifikant, jf. notat 2 i forarbejdet (EVA & VIVE, 2024b).[5] Den videnskabelige referencegruppe bemærker, at det ikke er usædvanligt, at styrkeberegninger viser, at det kan blive svært med sammenhængsanalyser, og at det sandsynligvis vil være muligt at gennemføre enkelte sammenhængsanalyser. Det kan imidlertid ikke på forhånd siges med sikkerhed.

Det kan overvejes at øge styrken ved at øge stikprøvestørrelsen. Med de i beregningerne anførte forudsætninger vil en stikprøve på 400 stuer give en statistisk styrke på anbefalet niveau. Dette vil imidlertid medføre en fordobling af antal institutioner, der samlet set indgår i undersøgelsen med betydelige følgende meromkostninger, bl.a. i forhold til gennemførsel af observationer af det pædagogiske læringsmiljø til følge.

Opmærksomhedspunkter ift. sammenhængsanalyser

Der er erfaringsmæssigt en vigtig kommunikationsudfordring i formidlingen af resultater af sammenhængsanalyser, således at det sikres, at resultaterne fortolkes korrekt. Ved analyser, hvor der findes sammenhæng mellem to forhold, eksempelvis høj kvalitet af det pædagogiske læringsmiljø og god trivsel hos børn, er det væsentligt at understrege, at det kræver et særligt studiedesign at fastslå, at der er tale om en kausal sammenhæng. I kvalitetsundersøgelsen, inkl. tillægsundersøgelsen, vil vi ikke kunne identificere kausale sammenhænge. Analyserne vil kunne afdække, at to forhold (fx høj kvalitet i det pædagogiske læringsmiljø og høj trivsel blandt børn) er til stede samtidig. Det vil principielt kunne være helt andre forhold, der kan være årsagen til, at vi ser de to ting samtidig. I eksemplet kunne det fx handle om børnenes socioøkonomiske baggrund. På samme måde kan det heller ikke med sikkerhed konkluderes, at et af de forhold, der undersøges i en sammenhængsanalyse, ikke har betydning for det andet forhold, hvis der ikke findes en statistisk signifikant sammenhæng i sammenhængsanalysen. Således kan der være en sammenhæng mellem kvaliteten af det pædagogiske læringsmiljø og børns trivsel, selvom der ikke findes en statistisk signifikant sammenhæng i kvalitetsundersøgelsen. Hvis sammenhængen er relativt svag, eller stikprøven og dermed datagrundlaget ikke er stort nok, så vil resultaterne af sammenhængsanalyserne ikke være statistisk signifikante. Disse nuancer vil være væsentlige at kommunikere i forbindelse med drøftelser af en evt. undersøgelses resultater. På samme måde, som det var tilfældet ved præsentation af sammenhængsanalyserne i undersøgelsen af kvalitet af dagtilbud for børn i alderen 0-2 år.

Den kvalitative analyse af, hvordan personalet oplever børnegruppens trivsel og sociale relationer gennemføres i NVIVO som en tematisk frameworkanalyse, der giver mulighed for at læse på tværs af interview/observationer og temaer, dvs. enten fokusere på, hvad en enkelt interviewperson siger, eller fokusere på, hvad alle interviewpersoner siger om et afgrænset tema. Koderne udvikles med afsæt i temaer i interviewguide og indsigt fra data. Analysen udarbejdes med udgangspunkt i

4 De 80 % er helt gængse i litteraturen, se fx Biau mfl. (2008).

5 Det skal bemærkes, at der kan være forskelle i resultaterne af kvaliteten for de 3-5-årige sammenlignet med resultater for de 0-2-årige, som kan påvirke styrken i positiv eller negativ grad.

en induktiv analysestrategi, dvs. at analysens tematikker vil afhænge mønstre og temaer i datamaterialet.

2.1.5 Leverancer og målgrupper

EVA og VIVE foreslår, at der udarbejdes to typer af produkter målrettet forskellige målgrupper.

En rapport, der gør det muligt at formidle fund nuanceret og kontekstfølsomt og beskrive data og metode og opmærksomhedspunkter i relation hertil. Rapporten inkluderer et kort resumé. Målgruppen er interessenter på nationalt niveau, chefer og konsulenter i forvaltningen samt andre særligt interesserede, der arbejder med viden og udvikling i sektoren.

Et remedieret produkt, der gør det muligt at formidle centrale pointer kortfattet og samtidigt understøtter, at viden fra undersøgelsen bringes i spil lokalt. Herunder fx understøtter refleksion og videreudvikling af pædagogisk praksis. Målgruppen er chefer og konsulenter i forvaltning og derudover kommunalpolitikere samt ledere og pædagogisk personale.

Redskabet SEAM er ophavsretligt beskyttet. Det betyder, at det i en afrapportering af vurderinger med redskabet ikke er tilladt at opliste samtlige af redskabets items. Der kan afrapporteres resultater for hvert af redskabets to overordnede dimensioner: 1) empati (EM) samt 2) selvregulering og samarbejde (SESAM). Redskabets ti adfærdsdomæner kan vises, og en afrapportering kan illustreres af 1-2 konkrete items.

2.1.6 Samarbejde med eksperter

VIVE og EVA foreslår, at opgaven for den videnskabelige referencegruppe, der er tilknyttet den samlede kvalitetsundersøgelse, udvides, således at en undersøgelse af børns trivsel og socioemotionelle udvikling kvalificeres i sammenhæng med den samlede undersøgelse. Formålet er, at den videnskabelige referencegruppe kan forholde sig til den samlede undersøgelse og afrapportering fra projektet. Pt. er der kun indgået aftale med gruppen om, at de kommenterer et udkast til afrapportering af 3-5-årsundersøgelsen, for så vidt angår kvalitet af det pædagogiske læringsmiljø og rammeforhold.

2.2 Muligheder og begrænsninger

En undersøgelse med anvendelse af SEAM vil have forskellige muligheder og begrænsninger. I forarbejdet har særligt tre forhold været drøftet: 1) redskabets validitet, 2) redskabets overensstemmelse med den styrkede pædagogiske læreplan og 3) vidensbidrag, herunder muligheder for gennemførelse af sammenhængsanalyser. Børne- og Undervisningsministeriet har endvidere rejst spørgsmålet, 4) hvorvidt en undersøgelse med SEAM kan bidrage med indsigter, der kan anvendes ved en evt. efterfølgende udvikling af et nyt redskab. Disse fire forhold behandles nedenfor.

2.2.1 Redskabets validitet

SEAM er et relativt veldokumenteret redskab, der kan tilvejebringe viden om dimensioner af børns trivsel. Den danske version af redskabet er pilottestet og normrefereret, således at der foreligger danske normer til pædagogskemaerne i aldersgruppen 6-65 måneder. Den danske tilpasning er valideret af en ekspertgruppe samt via kvalitative undersøgelser. Et kvalitativt dansk studie viser desuden, at redskabet vurderes positivt af det pædagogiske personale.

2.2.2 Overensstemmelse med læreplan

SEAM giver viden om udvalgte dimensioner af børns trivsel, udvikling, læring og dannelse i dagtilbud. Sammenholdes indholdet i SEAM med det fælles pædagogiske grundlag i SPL, er der en varierende grad af overensstemmelse.

SEAM inkluderer spørgsmål til barnets udvikling ift. deltagelse i leg, aktiviteter og rutiner samt i relationer til personalet og de andre børn, som er centrale elementer i læreplanen. Generelt vurderes redskabets ressourcefokus at være i overensstemmelse med SPL. Samtidig er der høj overensstemmelse ift. en række af redskabets spørgsmål, fx spørgsmål vedrørende leg, børns deltagelse i fællesskaber mv.

Børnesyn og handlinger, der tilskrives værdi i redskabets spørgsmål, harmonerer i varierende grad med børnesynet og intentioner i SPL. Det er et perspektiv i den videnskabelige referencegruppe, at nogle items i SEAM vurderer børn, der er "institutionstilpasset", positivt. I dette perspektiv vurderes en række item henholdsvis i mindre grad og slet ikke at være i overensstemmelse med værdier og intentioner i det fælles pædagogiske grundlag. Endvidere ses redskabets fokus på risikoadfærd som udtryk for et børnesyn og pædagogisk grundsyn, der i højere grad ræsonnerer med en amerikansk tradition end en dansk/skandinavisk dagtilbudstradition, som denne er beskrevet i det fælles pædagogiske grundlag.

2.2.3 Mulighed for at anvende et reduceret SEAM-mål

Børne- og Undervisningsministeriet har i lyset af drøftelser af SEAM's items rejst spørgsmålet, om hvorvidt det vil være muligt at gennemføre en undersøgelse med udvalgte items i SEAM. EVA og VIVE har i forlængelse heraf været i dialog med forlaget. Det oplyses, at det er muligt at anvende EMPATI-skalaen uden samtidig at gøre brug af SESAM-skalaen, og omvendt.[6] Normerne er opgjort således, at de to skalaer scores særskilt, frem for at der udregnes én samlet score på baggrund af alle items. Det er ikke muligt at ekskludere enkelt-items fra de to skalaer (personlig kommunikation, januar 2024).

6 Med afsæt i drøftelserne i den videnskabelig referencegruppe i forarbejdets anden fase bemærker VIVE og EVA, at det kritiske perspektiv, der blev rejst ift. overensstemmelse mellem SEAM og læreplanen, blev eksemplificeret med items fra SESAM-skalaen, men at kritikken samtidigt ikke var reserveret til få enkelte items, men en mere bred kritik af det samlede redskab.

2.2.4 Indsigter til evt. efterfølgende udvikling af nyt redskab

Pædagogers vurdering af SEAM er tidligere undersøgt, jf. notat 2. Designmodellen med SEAM vil eksempelvis kunne bidrage med yderligere erfaringer med gennemførsel af vurderinger af børns trivsel og socioemotionelle udvikling med pædagoger som informanter, der vil kunne anvendes i en evt. efterfølgende udvikling af nyt redskab. Da SEAM er omfattet af copyright, vil det i udviklingen af et evt. nyt instrument ikke være muligt at tage items fra SEAM.

2.3 Økonomi

Det er VIVE og EVA's estimat, at en undersøgelse med designmodel med SEAM kan gennemføres for ca. kr. 1,75 mio., ekskl. moms.

Estimatet bygger på overslag på timer og driftsmidler til at planlægge, gennemføre og formidle den beskrevne undersøgelse, herunder inddragelse af eksperter, interessenter og tæt dialog med Børne- og Undervisningsministeriet. Se overordnet budget i appendiks B.

Ønskes remediering, skal der påregnes yderligere ca. kr. 175.000, ekskl. moms, til dette.

Der må udover budgettet påregnes ressourceforbrug i kommuner og lokale daginstitutioner til deltagelse i undersøgelsen. Fx yderligere information og dialog med personale og forældre. Det forventes, at pædagoger i snit bruger 10 min pr. vurdering. De første vurderinger vil tage længere tid, de sidste vil tage kortere (Sjö, 2023). Dvs. at der pr. stue skal afsættes ca. 200 min til indsamling af data. Derudover vil pædagoger skulle afsætte tid til at orientere sig i redskabet, og ledere vil skulle afse tid til at orientere personale samt forældre og evt. svare på spørgsmål.

3 Designmodel med Børnemosaikker

VIVE og EVA er af Børne- og Undervisningsministeriet på baggrund af det foregående forarbejde blevet bedt om at udfolde, hvordan børns trivsel, læring, udvikling og dannelse kan undersøges kvalitativt med tilgangen Børnemosaikker, der via multimodale metoder giver indsigt i børns perspektiver på, hvordan de oplever hverdagen i børnehaven. I dette kapitel præsenteres VIVE og EVA's forslag til et konkret design.

3.1 Designmodel

Børnemosaikker er en konkret og systematisk tilgang til at indsamle og analysere børns perspektiver i dagtilbud. Børnemosaikker går kort fortalt ud på, at der udvælges nogle børn, der inviteres til at udtrykke sig på forskellige måder om deres oplevelser af et eller flere udvalgt(e) fokusområde(r).

Børnemosaikker er en videreudvikling af den anerkendte forskningstilgang til indsamling af børneperspektiver, som er udarbejdet af EVA i et samarbejde med den engelske børneperspektivsforsker Alison Clark om at tilpasse bl.a. Clarks forskningstilgang The Mosaic Approach til brug i danske dagtilbud (Clark m.fl., 2015; Clark & Moss, 2011; EVA, 2020).

3.1.1 Undersøgelsens fokus og undersøgelsesspørgsmål

Undersøgelsen vil bidrage med viden om børnenes perspektiver på, hvilke forhold i det pædagogiske læringsmiljø der har betydning for børnene. VIVE og EVA foreslår, at undersøgelsen fokuserer på børnenes trivsel og sociale relationer.[7]

Undersøgelsen vil besvare spørgsmålet: Hvad er børns oplevelse af deres hverdag i dagtilbud ift. trivsel og relationer?

I udvikling af interview- og observationsguides operationaliseres undersøgelsens fokus til temaer i interviewguides og lignende. Undersøgelsen vil blandt andet kunne belyse forhold som fx aktiviteter og leg, relationer til personale og andre børn samt det fysiske miljø ift. børns trivsel og relationer

7 Dette fokus tager udgangspunkt i input fra den videnskabelige referencegrupper, jf. notat 2. (Se notat 2, kapitel 7). Vær opmærksom på, at det, jf. notat 1 (EVA & VIVE, 2024a), er social og psykisk trivsel, der er i fokus og ikke fx fysiske og sundhedsmæssige aspekter af trivsel.

3.1.2 Undersøgelsens delelementer

Undersøgelsen gennemføres med 40 børn fra 10 % af børnehaverne, der indgår i stikprøven for den nationale undersøgelse af kvalitet i dagtilbud for 3-5-årige.

VIVE og EVA indsamler data. Børnene er informanter. Pædagogisk personale er ikke en del af data-indsamlingen, ud over at de bidrager til at forberede børnene og evt. i nogle tilfælde bistå på dagen, hvis nogle børn i en overgang har brug for deres nærhed ift. at være trygge.

Undersøgelsen gennemføres hen over én hel besøgsdag. Data fra undersøgelsen vil være multimodale og bestå af interviewdata, observationsnoter i samspil med børnenes produkter (foto- og tegnebog). Hvert barn deltager i to dataindsamlingsrunder af ca. 35-45 min. varighed hver. De placeres, så børnene har pause imellem og har tid til at deltage i andre ting i løbet af dagen. Se tabeloversigten.

Tabel 3.1
Oversigt over dataindsamlingsmetoder

Rundvisning	Foto- og tegnebog	Rundvisning
Børn viser rundt, tager fotos med polaroid, mens de fortæller (gående interview).	Børnene udarbejder hver sin bog, hvor de vælger fotos ud og tegner. Børnene bliver interviewet undervejs.	Mellem rundvisning og gruppeinterview gennemføres observationer med fokus på børnenes perspektiver.
Dataindsamlingen er overvejende åben. Det betyder, at data-indsamler har nogle udvalgte fokuspunkter, men børnenes initiativ følges i overvejende grad.	Interviewet vil være semistruktureret med en interviewguide. Det gennemføres med en stor grad af fleksibilitet ift. børnenes motivation.	Observationerne vil være semistrukturerede, dvs. de bygger på en observationsguide med fokuspunkter, men med stor grad af fleksibilitet for at følge børnene.

3.1.3 Udvælgelse og repræsentation

Repræsentation af børn med forskellige forudsætninger og præferencer har været et væsentligt opmærksomhedspunkt i forarbejdet. Det er følgelig væsentligt at sikre variation i udvælgelsen af børnene, således at undersøgelsen også inkluderer perspektiver for børn, der traditionelt kan være udfordrende at få "i tale", fx børn, der er forsigtige. Udvælgelse af institutioner og børn har betydning for undersøgelsens udsigelseskraft. Antallet på ti daginstitutioner og ca. 40 børn er estimeret med afsæt i to hensyn: 1) at sandsynliggøre et mættet datasæt[8] og 2) at sikre en variation på en række parametre, der understøtter, at perspektiver fra forskellige børn i forskellige dagtilbud indgår i analysen.

8 Det er vanskeligt på forhånd at afgøre, hvornår et datasæt er mættet. Med afsæt i erfaringer fra tidligere undersøgelser vurderes det, at der med det foreslåede antal af børn er en god sandsynlighed for et mættet datasæt.

Det er VIVE og EVA's vurdering, at designmodellen imødekommer udfordringen om at få forskellige børn "i tale" ved:

- Udvælgelse af institutioner, der varierer ift. geografi, socioøkonomi i børnegrundlag samt kvalitetsvurdering, således at der indgår børn fra daginstitutioner med såvel ringe som god kvalitet.[9]
- Udvælgelse af børn inden for institutionen ift. køn, alder, forældrebaggrund og pædagogisk personales vurdering af børnenes trivsel.
- Brug af multimodale metoder, der netop understøtter, at forskellige børn med forskellige udtryksforudsætninger- og præferencer kan deltage (EVA, 2020, 2023; Warming, 2017).
- Undersøgerens fokus på relationsopbygning, tryghed og motivation af børnene. Dataindsamleren vil have pædagogisk baggrund og være vant til at lave undersøgelser med børn. Relationsopbygning vil være et element i forberedelsen af besøg, fx et brev til børnene med billede og historie om dataindsamler, der kommer på besøg. Og på selve dagen fx i form af at deltage i leg eller anden pædagogisk aktivitet.

Det er VIVE og EVA's vurdering på baggrund af erfaringer fra andre undersøgelser blandt og med børn, at det vil være muligt at få forskellige børn motiveret og trygge til at deltage i en dansk dagtilbudssammenhæng, hvor børn er vant til flere voksne i dagtilbuddet. Børn kan som alle andre informanter til enhver tid trække samtykke tilbage (udtrykke mistet motivation for deltagelse), og derfor kan der være justeringer ift. det planlagte sample og det faktiske sample i forbindelse med dataindsamlingen.[10]

3.1.4 Analysestrategi

Designmodellen kan bidrage med viden om de forhold, børnene opfatter som vigtige i deres hverdagsliv i børnehaven. Eksempelvis om temaer, der optager børn på tværs af daginstitutioner.

Det vil være muligt *kvalitativt* at sammenholde denne viden med viden om styrker og udfordringer i kvaliteten af det pædagogiske læringsmiljø, som det afdækkes med KIDS-observationer, fx om børn udpeger noget som særligt vigtigt i læringsmiljøerne, som observationer med KIDS viser er til stede eller omvendt ikke er til stede i miljøerne. Samtidigt er det muligt at sammenholde det, børn udpeger som væsentlige forhold i hverdagen for deres trivsel og relationer, med det, personalet udpeger som væsentligt for kvaliteten.

Jf. input fra den videnskabelige referencegruppe gennemføres en grundig kvalitativ analyse, der har blik for nuancer og kontekst og tager vare på børns perspektiver som et komplekst fænomen.

9 Når vi vil sikre spredning i kvalitet i læringsmiljøerne, betyder det, at de enkelte daginstitutioner først kan udvælges, efter vi har en stor del af kvalitetsvurderingerne i hus. Det er dog EVA og VIVE's vurdering, at det er en væsentligt parameter. Derudover har det i en kvalitativ undersøgelse mindre betydning, at der er en tidslig forskydning i dataindsamling på læringsmiljøkvalitet og børneperspektiver. Det skyldes, at der ikke skal laves sammenhængsanalyser, hvor det er vigtigt, at data er indhentet samtidig.

10 I sampling vil vi sørge for at sample flere børn end dem, vi har brug for, så vi ikke mister unødig volumen i data qua manglende deltagelse på besøgsdagen, fx pga. motivation eller sygdom.

Analysen gennemføres i NVIVO som en tematisk frameworkanalyse, der giver mulighed for at læse på tværs af interview/observationer og temaer, dvs. enten fokusere på, hvad en enkelt interviewperson siger, eller fokusere på, hvad alle interviewpersoner siger om et afgrænset tema. Koderne udvikles med afsæt i temaer i interviewguide og indsigt fra data.

Analysen udarbejdes med udgangspunkt i en induktiv analysestrategi, dvs. at analysens tematikker vil afhænge af mønstre og temaer i datamaterialet.

3.1.5 Leverancer og målgrupper

EVA og VIVE foreslår, at der udarbejdes tre typer af produkter målrettet forskellige målgrupper.

En rapport, der bl.a. gør det muligt at afrapportere fund nuanceret og kontekstfølsomt og beskrive data og metode for at sikre transparens ift. undersøgelsens metodiske grundlag og etik i undersøgelsen. Rapporten inkluderer et kort resumé. Målgruppen er nationale interessenter, chefer og konsulenter i forvaltningen samt andre særligt interesserede, der arbejder med viden og udvikling i sektoren.

Et remedieret produkt, der kortfattet formidler centrale pointer og understøtter, at viden fra undersøgelsen bringes i spil lokalt ift. at reflektere over og videreudvikle pædagogisk praksis. Målgruppen er chefer og konsulenter i forvaltning. Derudover vil materialet være oplagt for ledere at anvende sammen med det pædagogisk personale.

Et produkt, der understøtter, at børn inddrages i opfølgning på undersøgelser eller lignende, hvori de har medvirket (jf. Børnerådets syvende princip for børneinddragelse, se notat 1 afsnit 3.2). Formålet er, at børnene oplever, at deres perspektiver er blevet hørt, og at de får indsigt i, hvordan de er blevet hørt. Det kan være et aktivitets- og dialogkort, som personalet kan anvende sammen med børnene. Alternativt kan det være en formidling af væsentlige pointer og refleksionsspørgsmål i en lille børnebog, som deltagerne får tilsendt, og andre kan bestille på emu.dk.[11]

3.1.6 Samarbejde med eksperter

VIVE og EVA foreslår, at opgaven for den videnskabelige referencegruppe, der er tilknyttet den samlede kvalitetsundersøgelse, udvides, således at en undersøgelse af børns trivsel og sociale relationer kvalificeres i sammenhæng med den samlede undersøgelse. Formålet er, at den videnskabelige referencegruppe kan forholde sig til den samlede undersøgelse og afrapportering fra projektet. Pt. er der kun indgået aftale med gruppen om, at de kommenterer et udkast til afrapportering af 3-5-årsundersøgelsen, for så vidt angår kvalitet af det pædagogiske læringsmiljø og rammeforhold. Derudover anbefaler vi, at to børneperspektivseksperter inddrages på to møder til konkret kvalificering af gennemførelsen af undersøgelsen, herunder kvalificering af interviewtemaer, kodetemaer og formidling af analyse.

11 Børnerettede produkter er ikke en del af det estimerede budget, da det kræver yderligere drøftelse.

3.2 Muligheder og begrænsninger

En undersøgelse med anvendelse af børnemosaikker har forskellige muligheder og begrænsninger. I forarbejder har særligt tre forhold været drøftet: 1) om en kvalitativ børneperspektivsundersøgelse ligger inden for formålet med en tillægsundersøgelse, 2) om undersøgelsen bidrager med ny viden og 3) en evt. undersøgelses overensstemmelse med værdier og intentioner i SPL. Børne- og Undervisningsministeriet har endvidere rejst spørgsmålet, 4) hvorvidt en undersøgelse med Børnemosaikker kan bidrage med indsigter, der kan anvendes ved en evt. efterfølgende udvikling af nyt redskab. De fire forhold behandles nedenfor.

3.2.1 Formål

Designmodellen med Børnemosaikker giver kvalitativ indsigt i forhold, der har betydning for børns oplevelse af deres hverdag i dagtilbud ift. trivsel og relationer. Det er vigtigt at være opmærksom på, at designmodellen med Børnemosaikker *ikke* giver viden om, hvordan danske børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i dagtilbud er, og derfor heller ikke bidrager med et nationalt billede af trivsel.

3.2.2 Vidensbidrag

Der er tidligere gennemført analyser af børneperspektiver, som er relevante for fokus på børns trivsel og sociale relationer i dagtilbud. En række af studierne har et mere afgrænset fokus, fx skæld ud eller deltagelsesmuligheder i leg. Eksisterende studier belyser fx betydning af venner, gode legesteder og relationen til "de voksne". Børnemosaikundersøgelsen vil sandsynligvis belyse og evt. bekræfte nogle af de samme aspekter og fund som tidligere undersøgelser. Det er samtidig VIVE og EVA's vurdering, at designmodellen med Børnemosaikker har potentiale til at berige området med ny og/eller nuancerent viden, idet der anlægges et bredt fokus på trivsel og sociale relationer, og særligt fordi undersøgelsen vil bygge på et solidt datagrundlag med 40 børn i ti forskellige dagtilbud. Ofte bygger kvalitative børneperspektivsundersøgelser på mindre datagrundlag.[12]

Undersøgelsen vil potentielt kunne bidrage med viden, der kan give nye perspektiver på kvalitet i dagtilbud. Eksempelvis hvis børnene peger på andre aspekter i det pædagogiske læringsmiljø, der har betydning for deres trivsel og sociale relationer, end det, der i dag er i fokus i den daglige praksis i børnehaver samt i SPL. Den viden kan anvendes til refleksion og videreudvikling af praksis.

12 Fx bygger EVA, 2023 på 13 fokusbørn i fem daginstitutioner. Kirkeby, J. (2019) bygger på data indsamlet i ét dagtilbud. For andre børneperspektivsundersøgelser, fx *Har du det godt?* (Rasmussen mfl., 2019), har det ikke været tydeligt for VIVE og EVA, hvilket datagrundlag de bygger på.

3.2.3 Overensstemmelse med læreplanen

Gennemgang og drøftelser af Børnemosaik-tilgangens overensstemmelse med læreplanen viser, at der er stor overensstemmelse mellem værdier og intentioner. Tilgangen inddrager netop børns perspektiver på deres hverdag, som er en hel central værdi i læreplanen.

3.2.4 Indsigter til evt. efterfølgende udvikling af nyt redskab

Designmodellen med Børnemosaikker er først og fremmest interessant i sin egen ret. Desuden kan viden evt. bruges som baggrundsviden for udvikling og anvendelse af redskaber til observation af det pædagogiske læringsmiljø, fx ift. at inddrage spørgsmål til vurdering af miljøet, som undersøgelsen viser, at børn oplever som vigtigt for deres trivsel og relationer. Og viden kan også anvendes til baggrund til evt. fremtidig udvikling af instrument til at vurdere børns trivsel og sociale relationer, fx som et tjek af, om børnene peger på tegn på og eller forhold ift. trivsel og relationer, som et instrument med fordel kunne medtænke.

3.3 Økonomi

Det er VIVE og EVA's estimat, at en undersøgelse med designmodel med Børnemosaikker kan gennemføres ca. for 1,7 mio., ekskl. moms.

Estimatet bygger på overslag på timer og driftsmidler til at planlægge, gennemføre og formidle den beskrevne undersøgelse, herunder inddragelse af eksperter, interessenter og tæt dialog med Børne- og Undervisningsministeriet. Se overordnet budget i appendiks B.

Ønskes remediering, skal der påregnes yderligere ca. kr. 175.000, ekskl. moms, til dette.

Derudover indeholder estimatet *ikke* børnerettet remediering. Såfremt der ønskes udviklet et dialog- og aktivitetskort eller børnebog målrettet børn, så vil det kræve yderligere drøftelser og evt. dialoger med eksterne underleverandører.

Estimatet inkluderer ikke evt. ressourceforbrug i lokale dagtilbud og forvaltninger i forbindelse med undersøgelsen, fx ved information af personale og forældre.

4 Design med spørgeskema til personale

VIVE og EVA er af Børne- og Undervisningsministeriet på baggrund af det foregående forarbejde blevet bedt om at udfolde, hvordan børns trivsel, læring, udvikling og dannelse kan undersøges kvantitativt med en spørgeskemaundersøgelse blandt pædagogisk personale. Spørgeskemaundersøgelse til personale er et nyt spor i forarbejdet, som ikke tidligere har være behandlet i notat 1 og 2. Derfor præsenteres i dette kapitel et overordnet forslag til design, som efterfølgende skal udfoldes og konkretiseres yderligere, hvis man vælger denne designmodel.

4.1 Designmodel

Undersøgelsen involverer udvikling af et kort spørgeskema, som pædagogisk personale kan besvare med afsæt i deres kendskab til børnegruppen fra hverdagen i dagtilbuddet.

Det er VIVE og EVA's anbefaling, at spørgeskemaet undersøger det pædagogiske personales oplevelse af trivsel mv. på gruppeniveau og ikke for det enkelte barn. Ønsker man undersøgelser på individniveau, bør man af faglige hensyn udvikle eller vælge et eksisterende observationsredskab, der er valideret (fx SEAM). Dvs. hvor der er dokumentation for, at redskabet bygger på relevant viden og er pålideligt og gyldigt.[13]

4.1.1 Undersøgelsens fokus og undersøgelsesspørgsmål

En spørgeskemaundersøgelse blandt pædagogisk personale i dagtilbud kan belyse personalets oplevelse af den samlede børnegruppes trivsel, læring, udvikling og dannelse i dagtilbuddet. VIVE og EVA foreslår, at spørgeskemaundersøgelsen fokuserer på børnenes trivsel og sociale relationer, jf. den videnskabelige referencegruppes pointe om prioritering af disse aspekter, som også afspejles i de øvrige designmodeller.

Undersøgelsen vil besvare spørgsmålet: Hvordan oplever pædagogisk personale børnegruppens trivsel og sociale relationer i dagtilbud?

13 EVA og VIVE anbefaler ikke, at spørgeskemaet designes som en eller flere skalaer, dvs. med enkeltspørgsmål, som i analysen sammenfattes til ét eller flere kvantitative mål for fx trivsel, da det ville være at sidestille med udviklingen af et nyt måleinstrument.

VIVE og EVA foreslår, at spørgeskemaet udvikles med fokus på psykisk og social trivsel[14] og sociale relationer med inspiration fra bl.a. relationsanalyse (som også blev beskrevet i notat 1, afsnit 3.2.2). Relationsanalyser kan give indsigt i en børnegruppes indbyrdes relationer og personalets relationer til børnene i gruppen. Relationsanalyserne kan fx præsenteres visuelt som sociogrammer. Sociogrammer er anvendt og kendte i pædagogiske praksis og anvendes nogle steder som en del af dagtilbuddenes pædagogiske arbejde med relationer og trivsel, ligesom metoden også anvendes til undersøgelser og forskning.[15] Derudover inddrages tidligere spørgeskemaer til inspiration i udviklingen af spørgeskemaet.[16] Spørgeskemaet kan både belyse personalets *oplevelse* af børnenes trivsel og sociale relationer samt deres *indsatser* rettet mod børnenes trivsel og sociale relationer.

Spørgeskemaet skal udvikles til formålet, og konkrete temaer skal fastlægges. Undertemaer kunne eksempelvis være:

- Generel trivsel og mistrivsel: herunder fx aktiv deltagelse, evt. personalets bekymring mv.
- Børnefællesskaber: herunder sociale relationer, tilhørsforhold, venskaber, legefællesskaber, gruppedynamikker mv.
- Relationer til personalet: herunder karakteren af relationer mv.

4.1.2 Undersøgelsens delelementer

Undersøgelsen gennemføres i alle 100 dagtilbud for 3-5 årige i stikprøven for den samlede kvalitetsundersøgelse. Spørgeskemaet udfyldes for hver stue. Dvs. at der indgår besvarelser for op til 200 stuer.

Spørgeskema med afsæt i relationsanalyse

Spørgeskemaet skal besvares af én pædagog på stuen/gruppen eller andet fast pædagogisk personale med godt kendskab til børnegruppen. Forud for lægger vi i designmodellen op til, at teamet på stuen sammen på et stuemøde drøfter en relationsanalyse for børnegruppes indbyrdes relationer og ift. personalets relationer til børnene i gruppen. Det bidrager til at kvalificere data i spørgeskemaundersøgelsen, og samtidig giver det mulighed for, at personalet sammen reflekterer over trivsel og relationer i børnegruppen og dermed bidrager til udvikling.

VIVE og EVA gennemfører spørgeskemaundersøgelsen. Pædagogisk personale er informanter og skal dermed afsætte tid i omfang af ét stuemøde samt tid til, at én besvarer spørgeskemaet.

14 jf. prioriteringsperspektiver fra den videnskabelige referencegruppe i notat 1 (EVA & VIVE, 2024a).

15 Et eksempel på relationsanalyse som sociogram er Relationscirkler, der er et redskab, der findes i mange versioner og bruges på forskellige måder i dagtilbud og skole. Redskabet anvendes til at reflektere/give indsigt i pædagogens relationer til børnene i børnegruppen andre har fokus på børnefællesskabet. Se fx https://skole.redbarnet.dk/boerns-rettigheder/alle-sammen/paedagoger-og-laerere/relationscirklen/.

16 Eksempelvis spørgeskemaer fra undersøgelser af PPR og EVA's spørgeskemaundersøgelse til daginstitutionsledere om børn i udsatte positioner (EVA, In press).

Interview med udvalgt personale

Vi foreslår, at spørgeskemaundersøgelsen suppleres af interview med personalet om børnegruppens trivsel og sociale relationer med henblik på at bidrage med nuancer, refleksioner og kvalitative billeder på børnegruppens trivsel og sociale relationer, og hvad der ligger bag besvarelserne. Evt. kan interview tillige afdække erfaringer med at svare på skemaet til brug for evt. videreudvikling.

Vi foreslår, at interviewundersøgelsen gennemføres som et selvstændigt interview for hver af de to deltagende stuer pr. udvalgt institution. Undersøgelsen gennemføres som fysiske besøg i institutioner, der ikke allerede indgår i dobbeltobservationer og interview ifm. kvalitetsundersøgelsen. I interviewene vil det, i modsætning til de andre interviews om kvalitet, være muligt at spørge ind til konkrete besvarelser. I denne designmodel får vi spørgeskemasvar på børnegruppeniveau. Det er derfor særlig vigtigt at få udfoldet kvalitativt, hvad der ligger til grund for personalets besvarelser. De fysiske besøg bidrager til dette ved at styrke datamaterialet. Fysiske interviews giver, i højere grad end virtuelle interviews, mulighed for at inddrage miljøkontekst, nonverbal kommunikation samt opbygge relationer og tillid i interviewsituationen. Helt konkret giver de fysiske besøg mulighed for at samtalen med stuepersonalet tager afsæt de konkrete relationscirkler, som de har arbejdet med. Tilmed giver de fysiske besøg styrket mulighed for at skabe et trygt rum med personalet i interviewsituationen. Det vurderer vi er hensigtsmæssigt, da personalets egne relationer til børnegruppen kommer i fokus i interviewet, hvilket kan opleves som sårbart.

Fordelen ved, at det er nye institutioner, er, at vi styrker datakvaliteten ved at fokusere interviewet på temaet i modsætning til at forlænge et i forvejen temapakket interview. Desuden giver en selvstændig interviewundersøgelse mulighed for at udvælge med henblik på tillægsundersøgelsen. Tillige sikrer det bredde i datagrundlaget af kvalitative perspektiver fra personalet på tværs af kvalitet- og tillægsundersøgelsen. Sidst men ikke mindst er der hensynet til ikke at overbebyrde de samme få institutioner.

Figur 4.1
Overblik over spørgeskemaundersøgelsens elementer

4.1.3 Udvælgelse og repræsentativitet

Spørgeskemaundersøgelsen gennemføres for hver stue, der indgår som en del af stikprøven for den nationale undersøgelse af kvalitet i dagtilbud for 3-5-årige, dvs. 100 institutioner med op til to stuer for hver institution. Det betyder, at spørgeskemaundersøgelsen vil bygge på op til 200 besva-

relser, og at undersøgelsesenheden vil være stuen/børnegruppen. Eftersom institutionerne er udvalgt repræsentativt til kvalitetsundersøgelsen, vil stuerne/børnegrupperne også være repræsentative for den samlede population af stuer/børnegrupper.

Vi foreslår at udvælge syv daginstitutioner, hvor der gennemføres ét interview for hver deltagende stue, dvs. 14 interview i alt.[17] Antallet af interview bygger på tre hensyn: 1) at sandsynliggøre et mættet datasæt, 2) at sikre variation på en række parametre, der understøtter, at perspektiver fra pædagogisk personale i forskellige dagtilbud indgår i analysen, samt balance til 3) praktiske hensyn. Dataindsamlingen er fysisk og derfor relativt omkostningsfuld. Institutionerne udvælges, så der er variation ift. geografi, socioøkonomi i børnegrundlag samt kvalitetsvurdering, således at der indgår personale med børn fra daginstitutioner med såvel ringe som god kvalitet.[18]

4.1.4 Analysestrategi

Designmodellen kan bidrage med viden om personalets vurderinger og oplevelser af børnegruppens trivsel og relationer indbyrdes og til personalet.

Den kvantitative analyse gennemføres som en deskriptiv kvantitativanalyse, som giver overblik over børnegruppens trivsel og sociale relationer, jf. pædagogisk personales vurderinger, og hvor store forskelle der er mellem institutioner.

Den kvalitative analyse af, hvordan personalet oplever børnegruppens trivsel og sociale relationer, gennemføres i NVIVO som en tematisk frameworkanalyse, der giver mulighed for at læse på tværs af interview/observationer og temaer, dvs. enten fokusere på, hvad en enkelt interviewperson siger, eller fokusere på, hvad alle interviewpersoner siger om et afgrænset tema. Koderne udvikles med afsæt i temaer i interviewguide og indsigt fra data. Analysen udarbejdes med udgangspunkt i en induktiv analysestrategi, dvs. at analysens tematikker vil afhænge af mønstre og temaer i datamaterialet.

Sammenhængsanalyser med data om rammeforhold og pædagogisk læringsmiljø

Det er relevant at gennemføre sammenhængsanalyser, der undersøger evt. sammenhænge mellem børnegruppens trivsel og relationer indbyrdes og til de voksne og enten rammeforhold om de undersøgte institutioner eller det pædagogiske læringsmiljøs kvalitet målt ved KIDS eller baggrundsforhold, fx registerdata om børnenes og personalets baggrund. I og med at undersøgelsens population er 200 stuer, er det også her værd at nævne, at der vil være udfordringer med den statistiske styrke, jf. kapitlet om SEAM. Det betyder, at en sammenhæng skal være ganske stærk for at slå ud som signifikant.

17 Interviewene her rummer perspektiver fra personalet på én stue. I kvalitetsundersøgelsen rummer ét interview som udgangspunkt perspektiver fra personalet på begge deltagende stuer.

18 Når vi vil sikre spredning i kvalitet i læringsmiljøerne, betyder det, at de enkelte daginstitutioner først kan udvælges, efter vi har en stor del af kvalitetsvurderingerne i hus. Det er dog EVA og VIVE's vurdering, at det er en væsentligt parameter. Derudover har det i en kvalitativ undersøgelse mindre betydning, at der er en tidslig forskydning i dataindsamling på læringsmiljøkvalitet og børneperspektiver. Det skyldes, at der ikke skal laves sammenhængsanalyser, hvor det er vigtigt, at data er indhentet samtidig.

4.1.5 Leverancer og målgrupper

EVA og VIVE foreslår, at der udarbejdes to typer af produkter målrettet forskellige målgrupper.

En rapport, der bl.a. gør det muligt at præsentere resultater grundigt og med samspil mellem de kvantitative og de kvalitative resultater. Rapporten vil også redegøre for metodiske grundlag og dermed sikre transparens. Rapporten inkluderer et kort resumé. Målgruppen er chefer og konsulenter i forvaltningen samt andre interesserede, der arbejder med viden og udvikling i sektoren.

Et remedieret produkt, der kortfattet formidler centrale pointer og understøtter, at viden fra undersøgelsen bringes i spil lokalt ift. at reflektere over og videreudvikle pædagogisk praksis. Målgruppen er chefer og konsulenter i forvaltning. Derudover kommunalpolitikere samt ledere og pædagogisk personale.

4.1.6 Samarbejde med eksperter

VIVE og EVA foreslår, at opgaven for den videnskabelige referencegruppe, der er tilknyttet den samlede kvalitetsundersøgelse, udvides, således at en undersøgelse med spørgeskema til personalet kvalificeres i sammenhæng med den samlede undersøgelse. Formålet er, at den videnskabelige referencegruppe kan forholde sig til den samlede undersøgelse og afrapportering fra projektet. Pt. er der kun indgået aftale med gruppen om, at de kommenterer et udkast til afrapportering af 3-5-års-undersøgelsen, for så vidt angår kvalitet af det pædagogiske læringsmiljø og rammeforhold.

4.2 Muligheder og begrænsninger

En undersøgelse af børns trivsel og sociale relationer med spørgeskema og interview blandt pædagogisk personale har forskellige muligheder og begrænsninger. Tilgangen har ikke været behandlet tidligere i forarbejdet. Med afsæt i de forhold, der især har været drøftet ift. andre spor og designmodeller, der har været drøftet, er det relevant at have tre forhold for øje:

4.2.1 Formål og vidensbidrag

Designmodellen med spørgeskema giver kvantitativ og kvalitativ indsigt i personalets oplevelse af børnegruppens trivsel. Det er vigtigt at være opmærksom på, at designmodellen med spørgeskema *ikke* er et valideret mål for børns trivsel og derfor heller ikke kan bruges som et national billede af børns trivsel i dagtilbud. Undersøgelsen kan et billede af personalets oplevelser af trivsel og sociale relationer i børnegrupperne i en repræsentativ stikprøve af dagtilbud.

4.2.2 Overensstemmelse med læreplanen

Udviklingen af et spørgeskema til formålet gør det muligt at sikre, at undersøgelsens indhold er i overensstemmelse med værdier og intentioner, bl.a. ved at afprøve det blandt personale og gennem dialog med parter på området.

4.2.3 Indsigter til evt. efterfølgende udvikling af nyt redskab

Designmodellen med spørgeskema og interview er først og fremmest interessant i sin egen ret. Derudover kan viden om fx personalets besvarelser og baggrund for besvarelser evt. bruges som baggrundsviden i en evt. fremtidig udvikling af instrument til at vurdere børns trivsel og sociale relationer.

4.3 Økonomi

Det er VIVE og EVA's estimat, at en undersøgelse med en designmodel med spørgeskema og interviewundersøgelse blandt pædagogisk personale kan gennemføres for ca. kr. 2,0 mio., ekskl. moms.

Estimatet bygger på overslag på timer og driftsmidler til at udvikle, afprøve, planlægge, gennemføre og formidle den beskrevne undersøgelse, herunder inddragelse af eksperter, interessenter og tæt dialog med Børne- og Undervisningsministeriet. Se overordnet budget i appendiks D.

Ønskes remediering, skal der påregnes yderligere ca. kr. 175.000, ekskl. moms, til dette.

Der må udover budgettet påregnes ressourceforbrug i kommuner og lokale daginstitutioner til deltagelse i undersøgelsen. Fx yderligere information og dialog med personale og forældre. Det forventes, at personale på hver stue bruger ét stuemøde på relationsanalyser samt én medarbejder, der besvarer spørgeskemaet. Dvs. at der pr. stue skal afsættes ca. 90 min til indsamling af data. Derudover vil pædagogisk personale skulle afsætte tid til at deltage i webinar, og ledere vil skulle afse tid til at orientere personale samt forældre og evt. svare på spørgsmål.

5 Konstitutive virkninger

Valget af, hvorvidt der skal gennemføres en undersøgelse af børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i dagtilbud, er ikke kun et videnskabeligt og metodisk valg, men også et valg, som kan sende et politisk signal til sektoren om, hvorvidt det tillægges værdi at tilvejebringe denne type af viden. Ligeledes vil et evt. valg af design for en national kvalitetsundersøgelse sende et signal til praktikere om, hvad man fra statslig side tillægger værdi. Valget af design kan således også medføre konstitutive virkninger for praksis. Disse kan være positive i den forstand, at de medfører en ønsket praksisændring, eller negative i den forstand, at de medfører en praksisændring, som vurderes uhensigtsmæssig.

I den videnskabelige referencegruppe er der forskellige perspektiver på, hvor store konstitutive virkninger (positiv såvel negativ) undersøgelser har. På den ene side ser vi et perspektiv, der tillægger stor vægt til de signaler, der sendes nationalt med valg af fokus og design. På den anden side ser vi et perspektiv, der fremhæver, at konstitutive virkninger ofte overdrives, ift. hvad der er belæg for i litteraturen.

Hvorvidt en undersøgelse medfører konstitutive virkninger, er et empirisk spørgsmål, som evt. vil kunne afprøves, efter undersøgelsen er afviklet. Uanset om det ønskes, er det relevant at overveje muligheden for positive og negative konstitutive virkninger ifm. med en undersøgelse.

5.1 Særligt for designmodel med SEAM

Der kan være positive konstitutive virkninger forbundet med at undersøge børns trivsel, idet det, man undersøger, signalerer, hvad der er betydningsfuldt.

Et perspektiv i den videnskabelige referencegruppe problematiserer, at anvendelsen af SEAM i en national undersøgelse vil kunne få kommuner til at købe og anvende SEAM.[19] Følgelig vil det ifølge perspektivet i den videnskabelige referencegruppe sende et signal til praktikere om, at trivsel og socioemotionel udvikling forstås som defineret i redskabet.

19 VIVE og EVA vil i den forbindelse gøre opmærksom på, at mens et redskab som KIDS er målrettet pædagogisk praksis og derfor er oplagt for kommuner at gribe til, så er det ikke tilfældet med SEAM. SEAM anvendes primært til forskning, og udformning af vejledning mv. er ikke målrettet pædagogisk praksis.

Et perspektiv i gruppen er endvidere, at SEAM kan få konstitutive virkninger i den forstand, at pædagogisk personale kan begynde at træne børn i de områder, der vurderes med redskabet, fx at kunne "vente på tur", samt at SEAM's generelle konstruktion af "det gode barn" får almen udbredelse, se evt. notat 2. Modsat fremsættes perspektivet, at sådanne virkninger ofte forstørres, ift. hvad litteraturen underbygger.

5.2 Særligt for designmodel med Børnemosaikker

Der kan være positive konstitutive virkninger forbundet med at give en stemme til børnene gennem en undersøgelse af børns oplevelse af deres hverdag i dagtilbud.

En undersøgelse med en designmodel med Børnemosaikker kan have negative konstitutive virkninger, hvis man ikke tager børnenes perspektiver alvorligt som et komplekst fænomen, fx hvis man ikke laver grundige og nuancerede analyser og formidling af børnenes oplevelser af deres hverdag i dagtilbud og/eller ikke efterfølgende anvender viden fra en undersøgelse af børns perspektiver.

5.3 Særligt for designmodel med spørgeskema

Denne designmodel har ikke været diskuteret i den videnskabelige referencegruppe, da den først er blevet en del af forarbejdets sidste fase. Derfor er der ikke perspektiver på konkrete mulige konstitutive virkninger ved at anvende denne designmodel.

Appendiks A – Litteraturliste

Biau D. J., Kernéis S., & Porcher R. (2008). Statistics in brief: the importance of sample size in the planning and interpretation of medical research. *Clin Orthop Relat Res*. 2008 Sep; 466(9): 2282-8.

Clark, A., Detlefsen, L., & Schwartz, P. (2015). *Professionals' seeking childrens perspectives.* Danmarks Evalueringsinstitut & The Open University.

Clark, A., & Moss, P. (2011). *Listening to young children: the Mosaic approach*. 2nd edition. London: National Children's Bureau.

EVA. (2020). *Børnemosaikker. Et inspirationsmateriale til pædagogisk arbejde med børneperspektiver.* Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2023). *Børneperspektiver på deltagelsesmuligheder i leg.* Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (In press). *Børn i udsatte positioner. Spørgeskemaundersøgelse blandt daginstitutionsledere.* Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA & VIVE. (2024a). *Forarbejde om, hvordan man kan undersøge børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i dagtilbud. Notat 1*. Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA & VIVE. (2024b). *Forarbejde om, hvordan man kan undersøge børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i dagtilbud. Notat 2.* Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA & VIVE, Lindeberg, N., Hansen, A., Vixø, K., Madsen, D., Bjerre, L., Lundby, A., & Lautrup, M. (2023). *Kvalitet i dagtilbud. National undersøgelse af kvalitet i pædagogiske læringsmiljøer og rammer i kommunale daginstitutioner og dagplejen for 0-2-årige børn.* Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Kirkeby, J. (2019). Børneinterviews- og samtaler om trivsel. I: Marschal, A., Thingstrup, S. (red.). *Trivsel i daginstitutionen. Mellem Politik, Pædagogik og Praksis*. Akademisk Forlag.

Rasmussen, K., Chimirri, N. A., Juhl, P., & Gitz-Johansen, T. (2019). *Har du det godt? Om at have det godt i dagsinstitutionens hverdag*. Dafolo.

Sjö, N. M. (2023) *Online interview om erfaringer med anvendelse af SEAM*.

Squires, J.K., Bricker D., Wadell, M., Funk, K., Clifford, J., & Hoselton, R. (2014). *Social-Emotional Assessment/Evaluation Measure (SEAM™).* Brookes Publishing Co.

Squires, J. K., Bricker, D., Waddell, M., Funk, K., Clifford, J., & Hoselton, R. (2017). *SEAM Social-Emotional Assessment/Evaluation Measure.* Dansk udgave med bidrag af Nina Madsen Sjö og Svend Kreiner. Virum: Hogrefe Psykologisk Forlag.

Warming, H. (2017). Børnesyn og børneperspektiv. I: Trine Holst Mortensen (red.) *Grundfaglig viden om pædagogiske miljøer og aktiviteter.* København: Akademisk Forlag.

Appendiks B – SEAM - Budget og tidsplan

I dette bilag ses et estimeret budgetoverslag samt tidsplan for en evt. tillægsundersøgelse med designmodel med SEAM og interview med pædagogisk personale.

Appendiks-tabel B.1
Estimeret budgetoverslag for designmodel m. SEAM

	Anslået timebudget	Anslået udgift
Planlægning og dataindsamling	340	470.000,00 kr.
Analysearbejde	420	490.000,00 kr.
Afrapportering	350	480.000,00 kr.
Projektledelse og eksternt samarbejde	120	170.000,00 kr.
Driftsudgifter		140.000 kr.
I alt	1230	1.750.000,00 kr.
Heraf udgør kvalitativ dataindsamling og analyse ca. kr.		370.000 kr.

Appendiks-tabel B.2
Tidsplan for tillægsundersøgelse m. designmodel SEAM

	2024		2025	
	1. halvår	2. halvår	1. halvår	2. halvår
Planlægning og kontakt	x	x		
Dataindsamling		x		
Analyser		x	x	
Afrapportering			x	
Offentliggørelse				Aug./sep.

Appendiks C – Børnemosaikker - Budget og tidsplan

I dette bilag ses et estimeret budgetoverslag samt tidsplan for en evt. tillægsundersøgelse med designmodel med Børnemosaikker.

Appendiks-tabel C.1
Estimeret budgetoverslag for designmodel m. Børnemosaikker

	Anslået timebudget	Anslået udgift
Planlægning og dataindsamling	240	310.000,00 kr.
Analysearbejde	430	530.000,00 kr.
Afrapportering	400	560.000,00 kr.
Projektledelse og eksternt samarbejde	150	220.000,00 kr.
Driftsudgifter		80.000 kr.
I alt	1230	1.700.000,00 kr.

Appendiks-tabel C.2
Tidsplan for tillægsundersøgelse m. designmodel Børnemosaikker

	2024		2025	
	1. halvår	2. halvår	1. halvår	2. halvår
Planlægning og kontakt	x	x		
Dataindsamling		x		
Analyser			x	
Afrapportering			x	x
Offentliggørelse				Sep./okt..

Appendiks D – Spørgeskema - Budget og tidsplan

I dette bilag ses et estimeret budgetoverslag samt tidsplan for en evt. tillægsundersøgelse med designmodel med Spørgeskema til personale inkl. interviewundersøgelse.

Appendiks-tabel D.1
Estimeret budgetoverslag for designmodel m. spørgeskema

	Anslået timebudget	Anslået udgift
Udvikling & pilot, planlægning og dataindsamling	650	720.000,00 kr.
Analysearbejde	490	530.000,00 kr.
Afrapportering	350	470.000,00 kr.
Projektledelse og eksternt samarbejde	150	190.000,00 kr.
Driftsudgifter		90.000,00 kr.
I alt		2.000.000,00 kr.
Heraf udgør kvalitativ dataindsamling og analyse ca. kr.		450.000 kr.

	2024		2025	
	1. halvår	2. halvår	1. halvår	2. halvår
Udvikling, planlægning og kontakt	x	x		
Dataindsamling		x		
Analyser			x	
Afrapportering			x	x
Offentliggørelse				Sep./okt.

Forarbejde om, hvordan man kan undersøge børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i dagtilbud

© 2024 Danmarks Evalueringsinstitut

Citat med kildeangivelse er tilladt

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form på: www.eva.dk

Foto: iStock, FatCamera

ISBN (www) 978-87-7182-728-6

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) gør uddannelse og dagtilbud bedre. Vi leverer viden, der bruges på alle niveauer – fra institutioner og skoler til kommuner og ministerier.

DANMARKS EVALUERINGSINSTITUT

T 3555 0101
E eva@eva.dk
H www.eva.dk